

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ШУМАРСКИ ФАКУЛТЕТ
Кнеза Вишеслава 1, Београд

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ДИПЛОМСКОГ (МАСТЕР) РАДА ЗА ОДБРАНУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум именовања (избора) комисије: **29.04.2015. године**
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање и назив факултета (установе) у којој је члан комисије запослен:
 1. Др Милорад Даниловић, ред. проф. Универзитета у Београду, Шумарског факултета (ужа научна област: Искоришћавање шума и ловство са заштитом ловне фауне; Искоришћавање шума; Механизација у шумарству; Шумска биомаса за енергију; Отварање шума)
 2. Др Драгица Вилотић, ред. проф. Универзитета у Београду, Шумарског факултета (ужа научна област: Семенарство, расадничарство и пошумљавање)
 3. Др Драган Гачић, ред. проф. Универзитета у Београду, Шумарског факултета (ужа научна област: Искоришћавање шума и ловство са заштитом ловне фауне; Ловно газдовање; Екологија дивљих животиња)

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: **Јован, Небојша, Гашић**
2. Датум и место рођења, општина, држава: **06.07.1990. Прокупље, Прокупље, Србија**
3. Студијски програм основних студија које је кандидат завршио: **шумарство**
4. Датум завршетка основних студија: **16.10.2014. године**

III НАСЛОВ ДИПЛОМСКОГ (МАСТЕР) РАДА:

„МОГУЋНОСТ КОРИШЋЕЊА ЛЕКОВИТОГ БИЉА НА ТЕРИТОРИЈИ ШУ

„КУРШУМЛИЈА“

IV ПРЕГЛЕД ДИПЛОМСКОГ (МАСТЕР) РАДА:

Дипломски (мастер) рад кандидата **Јована Гашића** под насловом: **„МОГУЋНОСТ КОРИШЋЕЊА ЛЕКОВИТОГ БИЉА НА ТЕРИТОРИЈИ ШУ „КУРШУМЛИЈА“** обухвата укупно 69 страница текста, а у раду има 15 табела, 22 слике и 3 графика.

Списак коришћене и цитиране литературе износи 57 наслова публикација и 7 интернет адреса.

Обрађен текстуални материјал је подељен у 6 поглавља и то: 1. Увод, 2. Објект истраживања, 3. Метод рада, 4. Резултати истраживања, 5. Дискусија, 6. Закључци и Литература. Сва поглавља чине целину и имају своју структуру која је прилагођена проучаваној теми. Закључна разматрања обједињују проучавану проблематику и садрже кратку рекапитулацију и битне судове о предметној материји.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДИПЛОМСКОГ (МАСТЕР) РАДА

У **уводном** делу кандидат је навео да су се лековито и ароматично биље, заједно са шумским плодовима и гљивама, од давнина у народу користили као лекови и помоћна лековита средства (чајеви, тинктуре, екстракти, мелеми, сирупи итд.), као храна или додаци храни, као природни адитиви и конзерванси, средства за заштиту биља (природни хербициди, фунгициди и инсектициди), средства за бојење и др, док су у ери индустријализације постали сировина за фармацеутску, кондиторску, индустрију алкохолних и безалкохолних пића, сировина за биогаз, а пронашли су употребу како у козметици, тако и у производњи парфема. Највреднији део лековитог биља јесу они делови биљке који у себи садрже лековите активне супстанце. Квалитет активних супстанци не зависи само од њеног физиолошког потенцијала већ и од фактора спољашње средине. Различита истраживања садржаја макроелемената у земљишту показала су да су они комплексно повезани и у директној вези са заступљеношћу одређених биљних врста. Стање екосистема и квалитет земљишта има утицаја на заступљеност, дистрибуцију и степен присутности лековитих биљака. Њихова израда и пласман добијају све већи значај у развоју локалне заједнице и имају позитиван утицај на социо-економски положај локалног становништва. Кандидат је кроз посебно подпоглавље дао дефиницију лековитог биља и НДШП као и историјат коришћења лековитог биља.

Као **објекат истраживања** одабрана је Шумска управа Куршумлија, ГЈ „Сагоњевска Црна Чука“. Кандидат је затим описао истраживано подручје кроз географски положај и географске прилике, рељеф и геоморфолошке карактеристике, геолошку подлогу и типове земљишта, климатске карактеристике као и опште карактеристике шумских екосистема.

У поглављу **метод рада** кандидат је детаљно описао методологију коју је користио приликом прикупљања и обраде података. Постављено је 20 огледних кругова (по 5 у сваком одељењу) који су распоређени у виду мреже неправилног геометријског облика кроз 42., 43., 44. и 46. одељење на међусобном растојању од 100 m, на правцима север – југ, исток – запад. Центри кругова су обележени кочићима. Теренско прикупљање података обављено је у периоду од 25.05. до 04.07.2017. године. Рад на кругу подразумевао је бројање, процену, мерење и обележавање круга. Елементи који су мерени или процењени на огледном кругу уписивани се у снимачки лист. Ради веће прецизности, од лековитих врста које су детерминисане на огледним круговима узимано је више узорка за мерење у свежем стању, а касније и у осушеном стању. Након завршеног прикупљања података на терену, извршена је обрада прикупљених података. У циљу даље обраде података, формиране су табеле за процену бројности, покровности и процену биомасе.

У поглављу **результатима истраживања** кандидат је навео да услови средине формирају услове живота неке биљне врсте (светлост, температура, влажност, конкуритивни односи), као и све оно чиме се биљке могу снабдети на одређеном месту (енергија, вода, минералне материје) да би на њему осигурале континуитет физиолошких процеса и свој опстанак. Кроз табеле су приказани услови средине у истраживаним одељењима. Затим је кроз посебно подпоглавље описао евидентиране лековите врсте у оквиру огледних кругова. Кандидат је такође приказао бројност и покровност врста, најчешћи облик здружености као и просечну маса биљака у свежем и осушеном стању. Кроз табелу, дат је приказ процењене биомасе на истраживаним огледним пољима. Он је такође кроз табеле дао приказ процене биљне дроге коју можемо сакупити са истражених локација као и економску вредност лековитог биља.

У **дискусији** кандидат је навео да се интензивнијим коришћењем НДШП уз

поштовање принципа одрживости, подстиче запошљавање и развој руралних подручја. Становништво из руралних делова у општини Куршумлија представља убедљиво најсиромашнију социо-економску категорију. Највећи део популације у руралним срединама је директно зависан од пољопривреде, која још увек не доноси адекватне зараде у односу на финансијска улагања и рад. Највећи проблеми су углавном везани за несигурност цена откупа производа, њихов даљи пласман и инфраструктурни недостаци (противградне станице, путеви). Избором обављања послова у овој грани привреде јавља се недостатак капитала за покретање нових производних погона и линија, примене стандарда и повећање вредности производа. Указивањем на потенцијални извор прихода и могућности запошљавања извршили би утицај на запошљавање теже запошљивих група становништва, нарочито жена. Оснивање малих породичних плантажа лековитог и ароматичног биља, малих приватних предузећа и погона за откуп, прераду и сакупљање самониклог лековитог биља у брдско-планинским подручјима су само неки од облика за развој предузетништва у руралним подручјима. Каснијим развојем треба тежити затварању целокупног процеса производње финалног производа.

У **закључним** разматрањима кандидат је између осталог навео следеће: приказани резултати о процењеним количинама осушеног лековитог биља показују да постоји оправдано очекивање његове економске исплативости. Наведене биљне врсте са највећом количином осушене дроге (*Achillea clypeolata* Sibith. et Sm., *Fragaria vesca* L., *Achillea millefolium* L., *Teucrium chamaedrys* L., *Thymus serpyllum* L., *Galium verum* L., *Hypericum perforatum* L.) показују неискоришћени потенцијал коме се треба озбиљно посветити. Постављена огледна поља не одражавају потпуно стварно стање на терену на основу којег би се могла направити економска калкулација на нивоу газдинске јединице, шумске управе и шумског газдинства, али дефинитивно указују на изузетан потенцијал коме треба посветити пажњу и време, и креирати будуће пословне активности предузећа у датом смеру. Велики број примера пласмана малих комерцијалних паковања у продавницама упућује на чињеницу да је степен финализације производа, у предузећима ЕУ, на високом нивоу и да постоји развијено тржиште за НДШП. Са друге стране, може се извести супротан закључак, да је наше тржиште неразвијено и да је степен финализације производа на незадовољавајућем нивоу што даје јасну визију према којој треба тежити.

VI ЗАКЉУЧЦИ

Дипломски (мастер) рад се односи на истраживање лековитог биља на територији ШУ „Куршумлија“.

Методологија која је коришћена у раду у потпуности је одговорила потребама рада што је омогућило кандидату да успешно реши постављени задатак.

Резултати истраживања су веома корисни за шумарску науку и праксу.

Крајњи резултати су дати прегледно, закључна разматрања и рекапитулација такође.

Рад је писан јасним језичким стилем, коректно у складу са природом истраживања и примењеним методама. Распоред материје има логичан распоред, а техника израде је задовољавајућа. Уз мање недостатке техничког карактера, рад дипл. инж. Јована Гашића заслужује високу оцену.

Имајући у виду све наведене констатације, сматрамо да је кандидат у свом дипломском (мастер) раду успешно обрадио задати проблем и да је дошао до закључака који имају значај за боље разумевање проблематике потенцијала и коришћења лековитог биља.

На основу сачињеног вредновања резултата рада Комисија сматра да је дипломски (мастер) рад дипл. инж. Јована Гашића методолошки успешно постављен, да третира актуелну материју, да је урађен на бази проучавања адекватних литературних извора и да добијени резултати у потпуности оправдавају истраживања. У том смислу, овај дипломски (мастер) рад представља вредан и самосталан стручни рад.

Имајући у виду све наведено, Комисија сматра да дипломски (мастер) рад дипл. инж. Јована Гашића под насловом **„МОГУЋНОСТ КОРИШЋЕЊА ЛЕКОВИТОГ БИЉА НА ТЕРИТОРИЈИ ШУ „КУРШУМЛИЈА“** има све потребне елементе и да се може прихватити као дипломски (мастер) рад.

VII КОНАЧНА ОЦЕНА ДИПЛОМСКОГ (МАСТЕР) РАДА:

1. Да ли дипломски (мастер) рад садржи све битне елементе и да ли је написан у складу са насловом рада: ДА
2. Недостаци дипломског (мастер) рада и њихов утицај на резултат истраживања: осим ситних недостатака техничке природе (словне грешке) у раду нема битнијих недостатака.

VIII ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене дипломског (мастер) рада, комисија предлаже:

- да се дипломски (мастер) рад прихвати, а кандидату одобри одбрана.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

Др Милорад Даниловић, ред. проф.

Др Драгица Вилотић, ред. проф.

Др Драган Гачић, ванр. проф.